

Bedrijventerrein
van de toekomst
volgens Arcadis.

DE NATUUR IS NIET LANGER GRATIS

ILLUSTRATIE: ARCADIS

Hoeveel ecosystem-diensten neem je als chemiebedrijf af en hoe betaal je dat terug? Dat was de kernvraag tijdens de Cefic-workshop *'Biodiversity and ecosystems: What do chemical companies need to know?'*

Tekst: Igor Znidarsic

Wat chemiebedrijven in ieder geval moeten weten is dat aan het gebruik van ecosystem-diensten, die nagenoeg altijd gratis waren, een prijskaartje komt te hangen. Een *ecosystem-service* is een dienst die een ecosysteem (bos, zee, natuurgebied) biedt. Een bos levert bomen voor hout. De zee maakt visserij mogelijk. Een natuurgebied biedt rivierwater voor koeling van bijvoorbeeld een chemiefabriek. Maar als je bomen, vis of water aan een ecosysteem onttrekt, of überhaupt activiteiten uitoefent, verstoort je de biodiversiteit en richt je schade aan. Die schade hoeft gecompenseerd te worden. Maar de tijden zijn veranderd. Er is een klimaatprobleem, grondstoffen raken op, water wordt in veel gebieden schaars, zeeën raken leeggevestigd. Daarom moet de industrie de schade zo veel mogelijk beperken en de rest gaan compenseren. Dat kost geld, maar met niets doen krijg je (nog) duurdere en schaarsere hulpbronnen, toenemende regeldruk en reputatieschade. Uiteindelijk zijn bedrijven afhankelijk van ecosystemen. Ze kunnen niet zonder.

Het economisch belang is groot, gaf Gerben-Jan Gerbrandy, Europarlementariër voor de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa, al eerder aan: "De diensten waarvan de natuur ons voorziet, zoals schoon water, schone lucht, vruchtbare grond en voedsel, zijn niet alleen cruciaal voor het welzijn van de mens, ze vertegenwoordigen ook een enorme economische waarde. We verliezen elk jaar 3 procent van het bbp door verlies van biodiversiteit. Dat kost de EU jaarlijks 450 miljard euro."

No net loss

Volgens Johan Lammerant, *business development manager* bij Arcadis, konden bedrijven enorme winsten behalen zonder iets te betalen voor de ecosystem-services, stelde hij tijdens de Cefic-workshop *'Biodiversity and ecosystems: What do chemical companies need to know?'*. Ook gaf hij aan dat chemiebedrijven al veel doen aan biodiversiteit, maar dat dit vooral gericht is op reputatie en de relatie met de buurt. En dat is niet voldoende. De impact van bedrijven op Biodiversiteit en Ecosystem-

services, kortweg BES, is volgens Lammerant evident, zowel lokaal (geluid) als mondiaal (CO₂-uitstoot). Maar hoe meet je dat? En niet alleen in de productiefase, maar door de hele keten, "want de impact is in de productiefase beperkt en juist groot in de waardeketen vanwege het onttrekken van grondstoffen."

Het antwoord kwam van Solvay. Het Belgische chemiebedrijf is op tien locaties het project 'The Solvay Way' gestart, vertelde *environmental corporate process manager* Laurent Sapet. Het doel: reductie van de impact op BES op het gebied van water. In een rivier bijvoorbeeld die koelwater biedt aan een fabriek wordt op twee punten het aantal representatieve soorten flora en fauna gemeten en vervolgens naar maatregelen gezocht om het verschil te verkleinen.

Volgens Lammerant kan een bedrijf deels de impact reduceren en deels de schade herstellen, maar er blijft altijd nog een deel over. Dat kun je compenseren. Via de *no net loss*-methode. Door te investeren in biodiversiteit creëer je biodiversiteitswinst. Is deze gelijk aan het biodiversiteitsverlies, dan is er sprake van 'no net loss', geen netto biodiversiteitsverlies. Dow in Terneuzen, dat al veel doet om de biodiversiteit op en rond de site in stand te houden, gaat er volgens *operations regulatory affairs leader* Cees van Houwelingen volgend jaar mee aan de slag.

Veehouderij

Volgens Michael Werner, *environmental verifier & head of sustainability services* bij PricewaterhouseCoopers, zijn zeker tien grote bedrijven bezig met een grondige meting van hun impact op BES. "Maar ze gaan de resultaten waarschijnlijk niet publiceren." Een bedrijf dat het wel aandurfde om met de billen bloot te gaan is Puma. De Duitse producent van sportartikelen heeft in een *Profit & Loss*-meting de impact van vijf indicatoren, waaronder landgebruik en uitstoot van broeikasgas, berekend in vier ketenonderdelen, waaronder landbouw, productie en opslag. De impact van de katoen-

BEWUSTZIJN KWEKEN

Brancheverenigingen hebben een belangrijke taak, stelde Leantine Mulder-Boeve, VNCI-beleidsmedewerker Milieu. Zij moeten bij hun lidbedrijven bewustzijn kweken voor biodiversiteit en hun impact erop. Bedrijven moeten zich voorbereiden op de eisen die nu al gesteld worden aan productielocaties en die in de toekomst voor de gehele keten gelden. Een goed begin is de publicatie *'Biodiversity and ecosystems: What do chemical*

companies need to know?', die naar aanleiding van de workshop verscheen en als leidraad kan dienen bij het opzetten van een biodiversiteitsbeleid.

Een pdf is te downloaden via de QR-code, gedrukte exemplaren kunnen worden opgevraagd bij Laura Maanavilja, Cefic, lma@cefic.be

'Begin met het meten van impact op biodiversiteit en ecosysteem-diensten'

teelt en de veehouderij bleek het grootst. Puma heeft geen eigen fabrieken en kan niet direct ingrijpen. Wel gebruikt het bedrijf de twee momenten per jaar dat een nieuwe collectie wordt uitgezet om eisen te stellen aan de producenten, om bijvoorbeeld andere materialen te gebruiken. Het nieuwe aan het meten van de impact op BES is volgens Werner "dat je het productniveau, het eco-efficiencymodel, verlaat en naar het *supply chain*-niveau gaat."

Gerbrandy voorspelde dat binnenkort iedereen voor de start van een project eerst zal moeten nadenken over de kosten van verlies van biodiversiteit. "Dit wordt een major issue." ■

REGULERING BIODIVERSITEIT

De *EU Biodiversity Strategy* heeft als doelstelling het verlies van biodiversiteit in 2020 een halt toe te roepen en minimaal 15 procent van de afgebroken ecosystemen te herstellen. De *Roadmap to a Resource Efficient Europe* spreekt van 'prikkel' in 2020 om te investeren in *resource efficiency* en van het 'naar behoren' op hun waarde schatten van ecosystemen. Nieuw beleid helpt om prijzen te bepalen van hulpbronnen die door de markt 'niet op de juiste wijze worden gewaardeerd', zoals water, schone lucht, ecosystemen en biodiversiteit. Dit beleid is niet noodzakelijkerwijs in nieuwe regelgeving

gegoten, want veel is al geregeld via de Habitat-richtlijn (de term biodiversiteit komt er niet in voor en daarom wordt het niet als zodanig herkend) en via de *Energy Efficiency*-richtlijn en het *Resource Efficiency*-beleid.

In Nederland is er al regelgeving op het gebied van biodiversiteit van kracht. Voor 20 procent van het land geldt een verplichte biodiversiteitscompensatie vanwege de Natuurbeschermingswetvergunningen, die onder meer gelden voor Natura 2000-gebieden, die beschermd worden vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Diverse andere (Europese)

wet- en regelgeving heeft indirect invloed op BES, zoals de *Water Framework Directive* en de *Groundwater Protection Directive*.

Volgens Francois Wakenhut, *head of unit biodiversity* bij de Europese Commissie, moet biodiversiteit niet top down vanuit de EU geregeld worden, maar regionaal en lokaal. Het gaat immers om lokale problemen. Volgens Europarlementariër Gerbrandy heeft Rio+20 ook duidelijk gemaakt dat we op dit gebied van overheden niet veel moeten verwachten. "Het bedrijfsleven neemt duidelijk het voortouw."